

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
  2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

bou stavby. Během týdenního výzkumu byly otevřeny celkem 3 sondy.

Sonda č. 1 byla situována v místech tušného, dnes však již neexistujícího vstupního prostoru v severní části stavby. Místy až 0,40 m mocná vrstva druhotně přemístěné sprašové hlíny zde pokrývala kamennou suť, tvořenou balvanů značných rozměrů. Svými rozměry se podobaly kamenným blokům dochovaného obložení stěn, z čehož můžeme usuzovat, že pochází ze zhroutěného stropu jeskyně a byly původně přilepeny maltou k dochované cihelné jeskynní klenbě. Zřejmě původní hlavní vchod byl jimi pouze druhotně zatrasen. Za cenné zjištění můžeme považovat odhalení vytesaného nápisu, představujícího zřejmě jméno vlastního tvůrce stavby.

Sonda č. 2 odkryla více než čtvrtinovou část bočního apsidálního prostoru. Ve stavební suti, vyplňující prostor do hloubky zhruba 1,0 m byly odkryty dvě zidky přiléhající kolmo ke stěnám a sbíhající se ve středu apsidy. Spočívaly na maltou zpevněném, vyhlazeném dně a bezesporu nesly největší tíhu dnes již nedochovaného točitého schodiště v přístavku, který měl původně asi podobu věže.

Sonda č. 3 byla položena v centrální části jeskyně. Nadloží tvořily celkem 4 vrstvy. Dvě z nich byly černošedé popelovité promísené silně uhlíky, jedna světlehnědá písčité. Poměrně silná byla doběla zbarvená písčité vrstva silně promísená vápnem. Tvořila ji vápenná malta, původně použitá jako pojivo při obkládání stěn a stropu kameny. Dno sondy tvořila dosud kompaktní maltová vrstva s úhledně vyskládanými křemičitými oblázky, jejichž velikost se pohybovala od 0,03 do 0,07 m.

Co se týče nálezů, výzkum jimi příliš neoplýval. Prakticky jediným historicky cennějším artefaktem je protektorátní mince z roku 1942, která svědčí o tom, že jeskyně byla vzhledem ke své poloze v bezprostřední blízkosti státní hranice využívána i za druhé světové války patrně jako kryt.

*Hana Palátová, Radmila Stránská, Petr Vítula
SPÚ v Brně*

Resumé:

Valtice (Bez. Břeclav) „Park hinter dem Schloss“. Neuzeit. Grotte. Feststellungsgrabung.

VALTICE (okr. Břeclav)

Bezejmenná trat'. Novověk. Vesnice. Záchraný výzkum.

Při výstavbě areálu fy. CATIS, která se nachází cca 500 m západně od intravilánu Valtic, se podařilo nalézt doklady novověkého osídlení. Lokalita se nachází v nadmořské výšce 180 m n. m. Je

rozložena na levém břehu vodoteče, která ústí do rybníku Nesyt. Jedná se tedy o inundační území. Na trase kanalizace se pod ornici podařilo lokalizovat poměrně mocnou kulturní vrstvu (minimálně 30 cm silnou) s početnými nálezy keramiky a osteologického materiálu z průběhu 16. století. V tomto období zde tedy mohla existovat samostatná usedlost, kterou se nám ovšem nepodařilo zachytit a kterou nelze spojovat s tehdejším rozsahem intravilánu Valtic.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Valtice (Bez. Břeclav). Neuzeit. Dorf. Rettungsgrabung.

VELKÉ BÍLOVICE (okr. Břeclav)

„Úlehle“. Pravěk, středověk. Sídliště. Povrchový sběr. Uložení: MMG Břeclav (inv. č. A6687-A 6770, přír. č. 33/2000).

Dne 1. 4. 2000 byl proveden povrchový průzkum v trati „Úlehle“, ležící asi 3 km SSZ od Velkých Bílovic a přibližně 0,5 km SZ od kóty 262,2 m n.m. („Zimarky“). Ve východní části uvedeně trati, na temeni jednoho z JV výběžků svahu klesajícího k bezejmennému pravému přítoku Bílovického potoka, bylo během akce, vyvolané hlubokou orbou před výsadbou nových vinic, získáno větší množství archeologických nálezů. Lokalita se nachází v nadmořské výšce od 210 do 216 m a je určena na ZM 1:10 000, listu 34-21-24 souřadnicemi 122-145 mm od Z s.č. a 266-276 mm od J s.č.

Na ploše cca 50 x 250 m bylo nalezeno 73 keramických zlomků, 13 zvířecích kostí se stopami po řezání, 7 silicitových úštěpů, 1 zlomek mazanice a 2 železné artefakty (oválná přezka a kulatý plíšek). Tyto předměty obvykle tvořily prostorové koncentrace, odrážející hlubokou orbou narušené objekty.

Datování nové lokality je vzhledem k absenci výzdoby na keramických zlomcích obtížné. Podle složení keramického těsta, kvality výpalu a celkového vzhledu je možné část střepů zařadit do kultury s lineární keramikou a do doby bronzové, zbývající jen rámcově do pravěku a středověku.

*Michal Přichystal, FF MU Brno
Renáta Švecová, MMG Břeclav/FF MU Brno*

Summary:

The authors discovered by surface survey a new archaeological site in the locality „Úlehle“ lying about 3 km NNW from Velké Bílovice. The obtained ceramic material belongs partly to the Neolithic (Linear Pottery culture) and Bronze Age,